

*Р.В. Сенютович, С.М. Яценко, Г.М. Скриндіца,
Д.А. Чумак, В.В. Гусак, Т.Г. Харюк, В.В. Станкевич*

ПЕРШИЙ ДОСВІД ЕЛЕКТРОХІМІОТЕРАПІЇ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ

Кафедра онкології, променевої діагностики, променевої терапії і
радіаційної медицини (зав. – проф. Р.В. Сенютович)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Узагальнено перший досвід комбінованого променевого лікування раку шийки матки з використанням електрофорезу цитостатиків як радіомодифікатора. Відмічено прискорення регресії пухлини.

Ключові слова: рак шийки матки, електрохіміотерапія, променева терапія, електрофорез, 5-фторурацил.

Вступ. У лікуванні раку шийки матки (РШМ) важливе місце посідає променева терапія.

Із метою покращення результатів променевої терапії РШМ використовують різні засоби радіомодифікації. Основні з них – акцептори електронів – похідні метронідазолу.

Матеріали і методи. У 12 хворих на РШМ застосовували поєднану променеву терапію.

Діагноз у всіх хворих встановлено вперше і верифіковано даними гістологічного дослідження, крім цього виявляли ступінь місцевого розповсюдження пухлини, стан регіонарних лімфатичних вузлів, наявність віддалених метастазів.

До початку променевої терапії у кожної хворої визначали об'єм пухлинного процесу [1, 2].

Дистанційне опромінення проводили на гаматерапевтичному апараті ЛУЧ-1, двома зустрічними полями, в середньому 14-16 x 12-18 см, ДВДП (відстань-джерело випромінювання-пацієнт) – 75 см.

Разові поглинуті дози в точці В – 2 Гр, сумарна – 40-42 Гр.

Внутрішньопорожнинне опромінення хворих проводили за допомогою апарату АГАТ-В. Разово поглинуті дози в точці А – 7 Гр, кількість опромінення – 1 раз на тиждень, сумарна доза в точці А – 49 Гр. Для введення 5-фторурацилу в шийку матки використано постійний струм силою 0,5-0,8 мА, джерелом якого був апарат для гальванізації «Поток».

Електрод із позитивною полярністю, у вигляді свинцевого прямокутника розміром 7 x 10 см, підкладали під крижі, другий електрод, у вигляді запропонованого нами пристрою для ендовагінального електрофорезу, накладався на шийку матки. Перша модифікація пристрою складалася з двох трубчастих електродів, довжиною до 20 см, які на кінці мали форму диска діаметром 1,5 см із ввігнутою внутрішньою поверхнею. Матеріал – нержавіюча сталь. Контакт із шийкою матки досягався опуклою поверхнею електродів, які щільно охоплювали шийку. Ззовні від піхви електроди з'єднуються спеціальним кронштейном, що дозволяє фіксувати їх у потрібному положенні.

Між внутрішньою поверхнею електродів, шийкою матки і пухлиною знаходиться прокладка з марлі, яка містить хіміопрепарат.

Друга модифікація електрода для ендовагінального електрофорезу – у вигляді дискового електрода, діаметром 3 см, що знаходиться в спеціальному ізоляційному циліндрі, діаметром 3 см, довжиною до 18 см.

При вмиканні апарата створюється електричне коло: ендовагінальний електрод-шийка матки і електрод, що знаходиться під крижками. «Активним» є ендовагінальний електрод. При дії постійного струму молекули хіміопрепарату поступають у тканину пухлини. У роботі застосовано 5-фторурацил (500 мг за процедуру). За хімічною формулою препарату визначено його електрохімічну дисоціацію і встановлено необхідність введення із негативного електрода. Сила струму становила 0,5-0,8 мА і визначалась на основі суб'єктивних даних хворої (відчуття «тепла» і поколювання). Тривалість процедури 50-60 хвилин.

Сеанси електрохіміотерапії проводилися тричі на тиждень.

Результати дослідження та їх обговорення. Ефективність комплексного лікування хворих на рак шийки матки оцінювалася за критеріями безпосереднього ефекту, а також за показниками швидкості регресії пухлини ЧЗП₂ (час зменшення пухлини в 2 рази) [1, 2]. Швидкість регресії визначалася за допомогою динамічного дослідження цитологічного матеріалу, що отримували з пухлини до початку і в процесі променевої терапії.

Для порівняльної характеристики патоморфозу пухлини шийки матки контрольну групу склали 30 хворих, яким променеве лікування проводили без використання електрохіміотерапії. ЧЗП₂ у них сягала $12,1 \pm 0,8$ доби та не залежала від стадії захворювання. Швидкість променевої регресії пухлини в групі хворих, що отримували радіомодифікацію за допомогою електрохіміотерапії, становила $9,4 \pm 2$ доби.

Ми не маємо віддалених результатів лікування наших хворих, однак прискорення регресії пухлини, покращення безпосередніх результатів лікування дають можливість сподіватися, що метод комбінованої електрохіміопротерапії є перспективним напрямком в онкології.

Висновок. При використанні електрофорезу 5-фторурацилу в пухлину шийки матки тричі на тиждень у поєднанні з променевою терапією прискорюється регресія пухлини.

Література. 1. *Жаринов Г.М.* Критерии прогноза лучевой терапии больных раком шейки матки: Автореф. дис... канд.мед.наук.– Л, 1983.– 24 с. 2. *Скряндіца Г.М.* Можливості полірадіомодифікації в напрямку лікування хворих на рак шийки матки // В зб.: IX з'їзд онкологів України. Тези доповідей.– Вінниця, 13-15 вересня 1995.– С. 315-316.

FIRST EXPERIENCE OF ELECTROCHEMOTHERAPY IN CASE OF CERVICAL CARCINOMA

R.V. Seniutovych, S.M. Yatsenko, G.M. Skrynditsa, D.A. Chumak, V.V. Gusak, T.G. Chariuk, V.V. Stankevych

Abstract. We generalized the first experience of electrochemotherapy of combined radiation treatment of cervical carcinoma by using cytostatics electrophoresis as a radiomodifier in 12 subjects. An acceleration of tumor regression was noted, as a result of using the elaborated method.

Key words. cervical carcinoma, electrochemotherapy, radiation therapy, electrophoresis, 5-fluorouracyl.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)